

עלון בנגינות מזמור עיר

בס"ד

כניסת שבת 6:20
יציאת שבת 7:34

הוצאה לאור:
יצחק חלבה 052-6025436

גיליון מס' 1004 כט' אדר תשפ"ה

פקודי

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדור נבנצל שליט"א

הז"ל תיקנו לקרא את פרשת החודש בשבת הסמוכה לראש חודש ניסן. שואל מו"ר הרב נבנצל שליט"א: מהי מטרת תקנה זו? מדוע חשוב והכרחי כל כך לשמוע קריאה זו ערב ראש חודש ניסן?

מסביר הרב, קריאה זו הכרחית בכדי שנדע היטב את המצוות הרבות הקשורות לקורבן פסח, הכנת המצות והשבתת החמץ, איסור בל יראה ובל ימצא, וכד'. המצוות הללו מתוארות בפרשת החודש. והיות ואת קורבן פסח חייבים להקריב בטהרה, אלא אם כן רוב ישראל טמאים שאז מקריבים אותו בטומאה, תיקנו הז"ל לקרוא בשבת שלפני כן פרשת פרה העוסקת בתהליך טהרת הטמאים בכדי שעם ישראל יהיו טהורים לקראת הקרבת קורבן פסח.

אומנם בכל שלושת הרגלים חייבים להיות טהורים, שכן בעלייה לרגל חייבים להביא עולת ראייה ושלמי חגיגה, וכמו בשאר הקורבנות הקרבתם בטהרה, אולם בחג הפסח ישנה חומרה מיוחדת שאין בשאר רגלים: מי שאינו טמא או אינו בדרך רחוקה ולא ארע לו אונס אחר, ומתוך רשלנות לא הביא קורבן פסח בזמנו, הריהו חייב כרת - עונש חמור ביותר שלא מצאנו לו אה ורע; לעומת זאת מי שלא הביא עולת ראייה יש לו תשלומים כל שבעה; אומנם מי שלא הביא קורבן פסח בזמנו בגין אונס, יביא קורבן בפסח שני ב"ד אייר אולם רק במקרים מסוימים.

והנה מסביר הרב טעם נוסף מדוע מקדימים לקרוא פרשת פרה לפני פרשת החודש: כשמשא רבינו מתחיל ללמד את עם ישראל את הדינים השייכים לקורבן פסח הוא אומר להם: "מִשְׁכּוֹ וּקְזוֹז לְכֶם צֹאן לְמִשְׁפּוֹתֵיכֶם וְשִׁזְזוּ הַפֶּסַח" (שמות יב, כא). מה פשר הביטוי 'משכו'? מה לא ברור בהעדר מילה זו, והדיבור היה מתחיל 'קחו לכם צאן' וכו'? דרשו הז"ל: משכו ידכם מעבודה זרה ורק לאחר מכן שחטו הפסח, מפני שבשביל להקריב את קורבן הפסח חייבים להתרחק מעבודה זרה; כל אימת שבני ישראל מאמינים בתועבות מצרים אי אפשר להקריב את קורבן הפסח. נמצא אפוא שהתנאי הבסיסי הראשון להקריב קורבן פסח הינו להתנתק מעבודה זרה ניתוק גמור, ניתוק לא רק ממעשה איסור חמור זה אלא אף ממחשבות מוטעות המצויות באדם, כגון אדם שאינו עובד עבודה זרה אך הוא מקריב את הקורבן כיון שהוא סבור שהקב"ה זקוק לבהמה זו, זהו אכן חסרון גדול במעשה ההקרבה. התורה אומרת: "וְכִי תִזְבְּחוּ וְזָבַח תֹּרְדֵה לַה' לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּ" (ויקרא

כב, כט) דרשו הז"ל: 'לרצונכם' דהיינו צריכים אתם לדעת שמטרת ההקרבה היא שיהיה לכם לרצון ולא כי הקב"ה חסר משהו חלילה, כפי שאומר דוד המלך: "כִּי לִי כָל זִמְתוֹ יַעַר בְּהַמּוֹת בְּהַרְרֵי אֲלָף; אִם אֲרַעֵב לֹא אֲמַר לָךְ כִּי לִי תִבְלַ וּמְלֹאָה" (תהלים נג, יב) העולם כולו שייך לקב"ה, אם הוא רק רוצה יכול לברוא אלף אילים בכל יום ואינו זקוק לבהמה שלנו. הקורבן שהאדם מביא אינו 'שוחד' שהוא נותן בכדי שה' ימלא את רצונו, מטרת הקורבן היא להתקרב אליו. נמצא אפוא שאדם המביא קורבן אומנם הריהו כ'מעניק' משהו לה', וזה אכן גורם לנחת רוח עצום שנעשה רצונו אולם בפועל האדם מקבל ולא נותן כיון שלברוא לא חסר מאומה.

על פי יסוד זה מסביר הרב את הטענה כלפי נשיאי השבטים. כשהתורה מתארת בפרשתנו את הבאת התרומה לצורך הקמת המשכן, נאמר: "וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אֲבֵי הַשֵּׁהָם וְאֵת אֲבֵי הַמִּלֻּאִים לְאֶפֶד וְלוֹזֶזֶן" (שמות לה, כז) מעיר רש"י: "אמר רבי נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה? אלא כך אמרו נשיאים: יתנדבו עבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין אנו משלימין אותו. כיון שהשלימו עבור את הכל, שנאמר: "והמלאכה היתה דים" אמרו נשיאים: מה עלינו לעשות? הביאו את אבני השוהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחילה; ולפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם, והנשאים' כתיב" (שב)

והנה יש להבין: מדוע הז"ל מתחו ביקורת קשה כל כך כלפי הנשיאים? מחשבה זו נכונה מאוד לכאורה, שכל אחד מיישראל יביא את מה שהוא חפץ לצורך הקמת המשכן ולאחר מכן הם ישלימו את החסר וזה יעיל יותר, מה אם כן החיסרון בדבר? התשובה היא, אומנם מצד היעילות הנהגת הנשיאים הינה טובה ויעילה, אולם הטעות היא שהם התייחסו למשכן כאל אדם עני שנצטוונו להעניק לו: "דִּי מוֹזְסְרוּ אֶשְׁרֵי יוֹזְסֵר לוֹ" (דברים טו, ה) והאמת שלמשכן לא חסר מאומה, "כִּי לִי תִבְלַ וּמְלֹאָה" (תהלים שם) התורה אינה מבקשת 'נדיבי כסף' וגם לא 'נדיבי זהב', התורה דורשת 'נדיבי לב', "רַחֲמָנָא לִיבָא בעי" (סנהדרין קו) יוצא אפוא שהנכון היה להקדים את תרומתם מצד נדיבות הלב ולא להמתין לסוף בכדי להשלים את הנדרש להקמת המשכן. ואכן בחנוכת המשכן תיקנו את טעותם והקדימו להתנדב את קורבנם, והנה מרובה מידה טובה ממידה רעה, ולעומת שתי אותיות שנחסרו משמם, הרי שהוסיפו שמונים ותשעה פסוקים בחנוכת המשכן, כשהתורה חוזרת ומפרטת את קורבנו של כל נשיא ונשיא. אומנם אסור לדבר על נשיאי ישראל שהיו גדולי עולם, קצרה בינתנו בכדי להבין את התנהגותם, אלא שכל מטרתנו היא ללמוד לקח ממעשה זה ולהבין שאיננו 'נותנים' מאומה כשמביאים קורבן; הבנה זו היא ההרחקה שדרשו הז"ל בפסוק "מִשְׁכּוֹ וּקְזוֹז לְכֶם צֹאן", להתרחק מהמחשבה שהאדם כביכול 'מכתיב' לקב"ה מה לעשות באמצעות הקורבן.

כעת נסביר טעם נוסף להקדמת קריאת פרשת פרה לפרשת החודש, והוא שכידוע הפרה האדומה באה לכפר על חטא העגל שהוא שורש חטא החמור של עבודה זרה. עיון בסוגיית פרה אדומה מסוגל לשרש מתוכנו טעות חטא העגל, שכפי שלמדנו הטעות היתה שעם ישראל ביקשו תחליף למשה רבינו שכבר איננו לפי הבנתם; הם חיפשו מקום חדש להשראת השכינה. הם רצו לקבוע היכן הקב"ה ישרה את שכינתו, וחלקם שילמו בחייהם על טעות זו.

לפני שבאים להקריב את קורבן הפסח חייבים הכנה, צריכים לעקור מתוכנו מחשבות זרות, חייבים לדעת בבירור שאין עוד מלבדו, שאין שום כוח אחר בעולם מלבד הקב"ה. צריכים לקיים את רצון ה', דעת תורה היא רצון ה', ומי שברצונו להבין מה היא דעת תורה צריך לפנות לתלמידי חכמים ולשמוע בקולם. זאת ההכנה הנדרשת לקורבן פסח ולליל הסדר. בנוסף לזה, כשמספרים בליל הסדר את סיפור יציאת מצרים צריכים להרגיש את תחושת הכרת הטוב על כל החסד שעשה הקב"ה עם אבותינו, שהוציא אותם מבית עבדים, וגם על כל הטובות והחסדים שגומל אתנו יום יום, ומתוך זה להגיע לאהבת ה' אמיתית.

יהי רצון שנזכה עוד השנה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבניין בית המקדש בב"א. שבת שלום יצחק חלבה

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, יוסף הכהן בן קלרה, מרטין בן ברנרדו, מנחם מבשר בן הרב דוד ואסתר הי"ד, אליהו בן עישה, חיים יוסף בן שרה, יעקב בן נעמי, יצחק בן חנה, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, מרת אמי אולגה בת קלרה, חנה דינה בת מנחם, חיה אסתר בת יעקב אריה, ציפורה בת מסעודה, רחל בת יעקב ורודובצקי ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום ליוכי הרבים השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד